

Slovenski dom

Stev. 229

V Ljubljani, ponedeljek 9. oktobra 1939

Leto IV

Madžarske napovedi o bodočem političnem razvoju v srednji in južnovzhodni Evropi:

Nevtralnostna zveza med Italijo Jugoslavijo in Madžarsko

Madžarska in Romunija sta začeli umikati vojsko s svoje meje

Budimpešta, 8. oktobra. Madžarski listi prinašajo na prvih mestih in z velikimi naslovi uradno sporočilo o izboljšanju odnosov med Madžarsko in Romunijo, zaradi česar sta obe državi odpoklicali večji del vojske od meje. Glavno zaslugu za ublažitev napetega stanja, ki je vladalo med Romunijo in Madžarsko od spomladi, za pomirjenje in zblizanje ima po sodbi madžarskega tiska Jugoslavija, ki je veliko posredovala med obema državama.

V madžarskih političnih krogih napovedujejo v kratkem uradni sporazum med Madžarsko in Romunijo. Ta sporazum bi bil potrjen z nenapadno pogodbo med Romunijo in Madžarsko, s čimer bi nastopilo končno, in danes tako potrebno pomirjenje v Podonavju, pomirjenje, ki je potrebno zaradi ruskega in nemškega pritiska.

Na drugi strani poudarjajo v madžarskih krogih številna posvetovanja, ki jih je madžarski poslanik v Beogradu Bakach-Besenyi imel s predsednikom jugoslovanske vlade Cvetkovičem in z zunanjim ministrom Cincar-Markovičem. Ti razgovori naj bi privedli do nenapadne zveze med Jugoslavijo in Madžarsko, kar si zelo želi Italija, nato pa bi Italija, Jugoslavija in Madžarska sklenile posebno nevtralnostno zvezo, ki bi bila močan zid proti slehernemu tujemu prodiranju v južnovzhodno Evropo ter na Balkan.

Naša bodoča trgovina z Anglijo in Nemčijo

London, 8. oktobra. V zvezi z nedavno uradno izjavo o trgovinskih odnosih med Jugoslavijo in Anglijo poročata danes angleško informacijsko ministrstvo, da bo iz Londona v kratkem odpotoval v Beograd posebno angleško informacijsko minist. ki se bo z odločujočimi jugoslovanskimi krogi posvetovalo o nakupu raznega blaga in surovin za angleške potrebe.

Beograd, 8. oktobra. Trgovska pogajanja z nemškimi odposlancem, ki se še dalj časa mudi v Beogradu, so v glavnem končana. Dosežen je sporazum o količinah raznega jugoslovanskega blaga, ki bi ga Nemčija rada naročila pri nas. Treba je rešiti samo še vprašanje plačila, ker je jugoslovanska trgovina z Nemčijo že zdaj aktivna za približno 300 milijonov dinarjev, ki jih Nemčija še ni plačala.

Preseljevanje nemških manjšin iz baltičskih držav

Riga, 8. oktobra. b. Nemčija je poklicala vse svoje državljane, ki prebivajo v baltičskih državah, da se takoj vrnejo v Nemčijo. To korak nemške vlade smatrajo kot začetek izmenjave narodnih manjšin v smislu Hitlerjevega govora.

Prvi sporazum o takojšnji zamenjavi narodnih manjšin je bil sklenjen med Nemčijo in Letonijo. Letonska vlada je povabila vse Letonce, ki bivajo v nemškem ozemlju, naj se takoj vrnejo v domovino. Nemške oblasti pa so poslale iz Königsberga v letonska pristanišča že nekaj ladij, da bodo prepeljale Nemce in njihovo imetje v domovino.

Francoski komunistični poslanci pred sodiščem

Pariz, 8. oktobra. Okoli poldneva je bilo sporočeno, da je bilo aretiranih dozdaj 26 francoskih komunističnih poslancev, in sicer 27 na deželi, 9 pa v Parizu.

Vojni preiskovalni sodnik je danes zasljal prijete komunistične poslance. Obtoženi so, da so kljub temu, da je bila komunistična stranka razpuščena, še dalje vodili protidržavno propagando. Pričakovati je novih aretacij in popolne likvidacije vsega komunističnega delovanja v Franciji. Med prijeti poslanci je tudi bivši podpredsednik poslanske zbornice Luclos, ki je bil že svoje čase obsojen zaradi vohunstva na 10 let ječe. Nekateri komunistični poslanci, kakor Marly, zaradi svojega delovanja v španski državljanski vojni imenovani »klavec iz Albaceta«, ter predsednik komunistične stranke Thores, ki sta oba vojaška obveznika, sta že pred začetkom vojne pobegnila čez Nemčijo v Moskvo.

Nemški poskusi na zahodnem bojišču

Razlagajo jih kot priprave za večji naskok na francoske postojanke

Pariz, 8. okt. Uradno poročilo francoskega vojnega poveljstva pravi. Noč je bila mirna. Naše čete so jugovzhodno od Saarbrückna odbile sovražne patrle.

Kljub povečani delavnosti nemških čet na nekaterih točkah med Reno in Mozelo ne more biti govora o kakem večjem nemškem napadu. Zazdaj z nemške strani opažajo v glavnem premikanje patrolnih oddelkov in topniški boji, ki je v zadnjih dveh dneh precej hud, posebej okoli Orenthala. Na tem mestu je bilo tudi delovanje nemške pehote nekoliko živahniješe kakor prejšnje dni. Težka artilerija je bila aktivna v pokrajini ob Mozeli. Francoske čete so prepredile nasprotnika, ki je na tem delu fronte v prvih tednih septembra zavzel nekoliko francoskega ozemlja, prešle so v ofenzivo in niso samo potisnile te nemške oddelke nazaj, temveč so tudi napredovale za 6 km na nemškem ozemlju. To francosko delovanje je vznemirilo sovražnika, ki med Mozelo in Saaro

Iz vseh teh dejstev je videti, da je celo v tistih državah, ki so se dozdaj oklepale neklih preglednih načrtov o spremembi sedanjega stanja v Podonavju, nastopilo stremenje sprito svaričnega vzglada Poljske in sprito dejstva, da je boljševoška Rusija prodrla globoko v srednjo Evropo in prišla na Karpate.

Če bo do zveze nevtralnih držav, katero napovedujejo v Budimpešti, v kratkem prišlo, bo z njo zagotovljen mir Balkanu in s tem velikemu delu Evrope.

London, 8. okt. b. Tukajšnji listi in radijske postaje prinašajo zelo razveseljive vesti,

Za podjarmljenjem Estonije, Letonije in Litve:

Sovjeti pritiskajo na Finsko

Finska vlada se ne misli mirno ukloniti

Helsinki, 8. oktobra. Uradno poročajo: Sovjetska vlada je pred kratkim povabila finsko vlado, naj pošlje v Moskvo posebno odposlanstvo pod vodstvom zunanjega ministra. To odposlanstvo bi se s sovjetskimi zastopniki posvetovalo o nekaterih važnih političnih in trgovskih vprašanjih. Finska vlada o tem sovjetskemu predlogu razpravlja.

V finskih vladnih krogih izjavljajo, da je Finska sicer pripravljena razgovarjati se s Sovjeti, ni pa pripravljena sprejemati kakih njihovih neutemeljenih zahtev. Finska je velika in močna država, ki ima vse pravice do samostojnosti in se ne bo uklonila boljševoškimi grožnjam kakor kaka Estonija ali Litva. Vse prebivalstvo je enodušno proti temu, da bi finska vlada ustregla boljševoškim zahtevam po odstopu obalnih predelov v Kareliji in nekaterih otokov pred obalo, na kateri leži prestolnica Helsinki.

Moskva, 8. oktobra. Komisar za zunanje zadeve Molotov je danes spet sprejel litvan-

skega zunanjega ministra Urbisa. Zdi se, da je Litva sprejela sovjetske zahteve glede uroditve pomorskih in letalskih oporišč na litvanski obali. V zameno bo morda Litva dobila nekaj vasi na poljskem ozemlju okoli Vilna.

V poučenih moskovskih krogih govore, da bo v kratkem odpotoval v Moskvo finski zunanji minister. Zdi se, da bodo Sovjeti od Finske zahtevali precejšnje predele ozemlja ob sedanji finsko-sovjetski meji in nekatere otoke.

Helsinki, 8. oktobra. b. Zadnje vesti poročajo, da bo Finska poslala v Moskvo enega člana svoje vlade, da pa ta ne bo zunanji minister. Po vesteh iz merodajnih krogov Rusija Finski ne bo stavila nikakih zemeljskih zahtev.

Stockholm, 8. oktobra. b. Poročajo, da namestnik ruskega nad Finsko proglasi neke vrste protektorat, kakor je to storila že z drugimi baltičskimi državami.

Sovjetska zagotovila Romuniji

Molotov izjavlja, da Sovjeti nimajo do Romunije nikakih zahtev

Bukarešta, 8. okt. Novi romunski poslanik v Moskvi Davidescu je bil danes sprejet pri sovet. zunanjem ministru Molotovu, kateremu je izročil prepise svojih poverilnic. Pri tej priliki je Molotov uradno izjavil romunskemu zastopniku, da sovjetska Rusija nima nikakih zahtev do Romunije, niti zem-

meljskih, niti drugačnih.

To zagotovilo je v Romuniji vzbudilo veliko zadovoljstvo, saj so zadnje čase veliko govorili o tem, da bodo Sovjeti od Romunije zahtevali Besarabijo in da v ta namen že zbirajo velike vojaške oddelke ob romunski meji.

Predsednik angleške vlade bo v sredo odgovoril na Hitlerjeve ponudbe

Nemški mirovni predlogi bodo odklonjeni

London, 8. okt. Niti angleška, niti francoska vlada še nista uradno odgovorili na Hitlerjeve mirovne ponudbe. V imenu obeh držav bo odgovoril Hitlerji predsednik angleške vlade Chamberlain v sredo. Prej bodo zastopniki angleške in francoske vlade imeli skupno sejo. Sestala se bo pa tudi angleška imperialna konferenca. Kakor vse kaže, bo predsednik angleške vlade nemške predloge kot nezadostne zavrnil in napovedal nadaljevanje vojne, dokler ne bosta Anglija in Francija dosegli svojih ciljev.

Reuter: Namestnik voditelja angleških delavskih organizacij Greenwood je imel danes v Londonu govor na delavskem zborovanju in je navajal:

Nemčija ni ponudila nobenih stvarnih pogovov za mir. Vendar bo Anglija rada najpogostejše preučevala vsak pameten predlog za mir. Nemčija ni ponudila ničesar resnega. Ni ponudila povračila za dejanja, ki jih je za-

grešila v preteklosti. Treba je končno razločiti, da se trajen mir ne more osnovati po prisilnem pokorjenju narodov, ki so bili prej svobodni.

Pariz, 8. okt. V Franciji je splošno mnenje, da ta govor ni prinesel nič novega. Podrobno preučevanje Hitlerjevih besed kaže, da se položaj ni nič spremenil, kolikor se tiče francosko-angleških odločitev. Nemčija zastoji išče posredovalca, ki naj bi nesel njene mirovne ponudbe v London in Pariz.

13. kongres vojnih invalidov

Zagreb, 8. oktobra.

Dopolodne je bil kongres vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije. Včeraj so bili pripravljani sestanki. Točno ob 10 dopolodne je prišel v zborovalno dvorano odposlanec Nj. Vel. kralja. Takoj po njegovem prihodu se je pričela svečana seja, ki jo je začel predsednik Božidar Nedić. Po pozdravnem govoru so bile prirejane kralju velike manifestacije. Izvoljeno je bilo predsedstvo kongresa. Potem je povzel besedo poveljnik IV. armadne oblasti, general Nedeljković. Njegov govor se je končal z vzklikom: »Živela jugoslovanska vojska!« Nato so bili odposlani brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu, predsedniku vlade Cvetkoviču, podpredsedniku dr. Mačku, vojnemu ministru Nediću, socialnemu ministru dr. Budisavljeviču in banu banovine Hrvatske dr. Šubašiću. Nato je dr. Krpan v imenu tovarišev iz banovine Hrvatske izjavil, da izstopajo iz skupnega društva ter osnujejo svoje posebno društvo s sedežem v Zagrebu. Predsednik Nedić je obžaloval ta korak ter se je obenem hrvatskim delegatom zahvalil za sedemnajstletno sodelovanje. Nato se je izvolila nova uprava z Božidarjem Nedičem na čelu. Za podpredsednika sta bila izvoljena Milutin Mrvaljevič in Dragoljub Jureković. Z vzklikom »Živel kralj!« je bil zaključen 13. kongres.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dome

Žalostni jubilej Jugoslavije

9. oktober 1934 — 9. oktober 1939

Vesti 9. oktobra

Pogajanja med Sovjetsko Rusijo in Turčijo se nadaljujejo v največji tajnosti. V političnih krogih obeh držav zagotavljajo, da so se pogajanja med obema državama deloma razčistila.

Pogajanja med Estonsko in Sovjetsko Rusijo se še nadaljujejo. Sovjetska Rusija zahteva vedno več od Estonke. Estonska bo nazadnje prišla popolnoma pod oblast Sovjetske Rusije, ker se ne more sama braniti. Trgovska pogajanja med Nemčijo in Bolgarijo so se začela v Sofiji. Nemčija namerava kupiti od Bolgarije večje količine mesa ter konoplje in lanenega prediva.

Angleška vlada je v Egiptu naročila poldrug milijon centov bombaža za vojne potrebe. Za novega sovjetskega poslanika v Rimu je bil imenovan Goreljkin. Rusija že precej časa ni imela poslanika v Italiji. Sedanje imenovanje naj bi vzbudilo v italijanskih krogih, ki jih boljševoški prodor v srednjo Evropo skrbi, vtis, da želi Rusija prijateljstva tudi z Italijo. Nemške oblasti so izdale odredbo, po kateri ne bo več dovoljeno saditi na domačih vrtovih rož, marveč bodo morali vsi tako zemljo izkoristiti za nasade krompirja in drugih koristnih rastlin. Kdor ima kaj več prostora, bo moral rediti tudi določeno število zajcev in koz.

Novega predsednika slovaške republike bodo po poročilih iz Bratislave volili 26. oktobra. V Italiji so se danes začeli tečaji za predvojaško vzgojo mladine. Angleški listi so govor kancera Hitlerja prinesli v celoti in necenzuriran, čeprav so nemški listi zadnji govor angleškega ministrskega predsednika objavili samo v cenzuriranem izvlečku.

Ameriški zunanji minister Hull je izjavil, da ameriška vlada ni dobila od nemške vlade nikakega poročila, da ni nemška podmornica potopila parnika »Athenie«. Zaradi tega vlada v Ameriki prepričanje, da je parnik bil potopljen po Nemcih.

Zastopniki prebivalstva v francoski Siriji so visokemu komisarju Francije izrazili brezpogojno vdanoost ter obljubili vso pomoč.

Nemško gospodarsko odposlanstvo v Moskvi

Berlin, 8. oktobra. Nemško gospodarsko odposlanstvo je danes popoldne z letalom dospelo v Moskvo. Na čelu nemškega zastopstva je veleposlanik Riter. V delegaciji je 13 članov, med katerimi so zastopniki nemškega gospodarskega ministrstva in ugledni gospodarstveniki. Nemce je ob prihodu pozdravil pomočnik sovjetskega komisarjata za zunanjo trgovino Stefanov. Prisoten je bil tudi nemški veleposlanik grof Schulenburg s člani veleposlaništva.

Domača politična nedelja

Beograd, 8. oktobra. m. Današnja nedelja je bila v političnem oziru docela mirna, ker je večina uglednih politikov snoči odpotovala v razne kraje države. Iz Beograda so odpotovali skoraj vsi ministri, ki so se udeležili včerajšnje konference v predsedništvu vlade. V Skopju so snoči odpotovali predsednik vlade Cvetković, predsednik senata dr. Korošec in minister za telesno vzgojo Tomić z večjo skupino bivših narodnih poslancev. Podpredsednik vlade dr. Maček je odpotoval v Zagreb. Z njim sta odkotovala tudi poštni minister dr. Torbar in socialni minister dr. Budisavljevič. Pred svojim odhodom v Zagreb se je dr. Maček sestel z voditeljem bivše demokratske stranke Ljubom Davidovičem ter se z njim dalj časa razgovarjal. Člani izvršilnega odbora bivše demokratske stranke so se sestali pod predsedstvom dr. Božidarja Markoviča. Na sestanku so sklenili, da bo prihodnji plenarni sestanek tega odbora prihodnjo nedeljo, 15. t. m., na Davidovičevem stanovanju. Kakor znano, je izvršilni odbor bivše demokratske stranke na eni svojih zadnjih sej sklenil, da se bivša demokratska stranka zaradi stališča, ki ga zavzema do sporazuma med Cvetkovičem in Mačkom, ne bo udeležila bližnjih senatorskih volitev.

Od tu in tam

Ravnateljstvo za prehrano, ustanovljeno pri kmetijskem ministrstvu, je že začelo delovati. Začelo je nakupovati rezerve hrane, da se zaloge napolnijo, preden nastopi trajno jesensko deževje ali pa zima, ki močno ovira prevažanje žita v kraje, kjer ni dobrih prometnih zvez. Ravnateljstvo bo kupovalo hrano večinoma od Prizada in državnih privilegiranih ustanov, vendar pa ni izključeno, da bo kupovalo tudi od zasebnikov. Rešiti je treba tudi vprašanje skladišč zlasti v pashinskih krajih, kamor je treba najprej nakopiti potrebno rezervo hrane.

Zastoj v mednarodni trgovini je hudo prizadel tudi dalmatinske vinogradnike. Še od lani imajo precej pridelka, letošnje grozdje pa je sicer slabše, vendar zaenkrat še ni velikih izgledov, da bi se dalo vino plasirati sploh kam. Zaradi tega se je spilska trgovinska zbornica obrnila na vlado, naj v tekočih pogajanjih z nemško trgovinsko delegacijo skuša doseči, da bo Nemčija zagotovila prevzem večjih količin vina za tri trimesečja vnaprej. Dalmatinski vinogradniki računajo z Nemčijo v največji meri zaradi tega, ker je bila zmerom najboljši kupec našega vina, zlasti pa je bila v tem pogledu dober trg bivša Českoslovaška. Iz Beograda pa javljajo, da je Nemčija pripravljena povisati letni kontingent za vino na 40.000 hektolitrov.

Za 450 milijonov dinarjev so bili državni dohodki v prvih letošnjih petih mesecih manjši kakor pa je določal preračun. Skupno je bilo izdatkov za 4.828 milijonov dinarjev ali 86 odst. od predvidene vsote v preračunu, dohodkov pa je bilo 4944 milijonov ali 92 odst. od po preračunu predvidene vsote. Kljub temu pa je treba ugotoviti, da znaša prebitek med dohodki in izdatki okroglo 316 milijonov dinarjev. Kakor so bili dohodki manjši, tako se je gledalo tudi na to, da so bili izdatki skróčeni na najmanjšo mero.

Belgrajski velesejem, ki bi moral biti že septembra, pa je bil iz znanih razlogov odpovedan, se bo odprl prihodnjo soboto in bo trajal do 23. oktobra. Razstavljalce bodo iste tvrdke, kakor so se priglasile za prejšnji mesec, prav tako pa bodo razstavljalce tudi vse tuje države, ki imajo svoje paviljone. Da bi uprava privabila čim večje število obiskovalcev, je povzela po drugih velesejnih običajih in razpisala za obiskovalce večje število nagrad, med njimi tudi avtomobil.

Oproščeni so bili pred sodiščem železničarji, katere je oblast obtožila, da so zagrešili težko železniško nesrečo aprila letos na progi Beograd-Sarajevo med postajama Sagarin in Jatare. Na progo se je bila namreč vdrla velika plast kamena, nakar je prišlo do nesreče, ki je zahtevala sedem smrtnih žrtev, šestnajst potnikov osebnega vlaka pa je bilo težje ali lažje ranjenih. — Krivde za nesrečo sta bila obtožena strojevodja in vlakovodja ter nadzornik strojev, za katere je bilo rečeno, da so bili od alkohola omamljeni, da so dremali in so tako spregledali na progi kamena. Ker je vlak vozil z veliko brzino, je bila nesreča neizogibna. Sodišče pa se je po zaslišanju večjega števila prič prepiralo, da so bile vse obtožbe neutemeljene in da je treba katastrofo pripisati zgolj nesrečnemu naključju. Vsi železničarji so bili oproščeni. Sodbo ej potrdilo tudi belgrajsko kasacijsko sodišče.

Za dediščino po pokojnem patrijarhu Varnavu je tožil njegov mladoletni nečak Gjorgije. Patrijarh je bil umrl brez oporoke in so se cerkvene oblasti zato ravnale po predpisih ustave pravoslavne cerkve, ki pravi, da v takem primeru pripade tretjina imetja cerkvi. Nečak pa je po svojem zastopniku to osporaval in hotel dobiti še tisto tretjino. Prvotopno sodišče je zahtevalo nečaka odobriti, toda kasacijsko sodišče je odločilo, da nečak nima pravice do tistih tretjine dediščine, ki pripada po določenih pravoslavne cerkve cerkvi sami.

Zavarovalna družba »Fenix« katero so morali z velikimi žrtvami pred tremi leti za silo ozdraviti, da ne bi prišli zavarovalci ob vse svoje pravice, je nedavno tožila sodišču vse zavarovalne družbe v Jugoslaviji, češ da niso plačale obveznih obrokov, katere jim je naložila v plačilo uredba o sanaciji »Feniksa«. Zavarovalnice so se tega bremena otevale na vse pretege in so zavlačevale z izplačilom dolžnega denarja, dokler ni družba »Fenix« nazadnje vložila tožbo pred belgrajskim sodiščem za izplačilo zapadlega obroka, ki znaša okroglo dva milijona dinarjev. Zavarovalnice so se bile proti svojičasni uredbi prižigale na državni svet, toda tam niso uspeli. Pred sodiščem pa so osporavale upravičenost tožbe, toda sodišče tega njihovega predloga ni sprejelo, temveč zastopnikom zavarovalnic določilo rok 30 dni, da sestavijo odgovor na tožbo.

Sin bivšega poljskega predsednika republike Ignaca Moscickiego Mihael Moscicki se je peljal pred dnevi iz Rumunije, kjer je obiskal svojega očeta, skozi našo državo v Francijo. Moscicki mlajši je poslanik poljske republike v Bruslju. Na poti skozi našo državo je sprejel tudi častnike in jim povedal, da se v imenu vseh poljskih beguncev, kateri so pribežali v Jugoslavijo, najtopleje zahvaljuje vsem tistim, ki so že ali pa še bodo izkazali usluge in dobrote nesrečnim Poljakom. Glede nadaljnjih načrtov poljske vlade ni hotel nič govoriti, pač pa je dejal, da je treba pričakovati še velike dogodke. Izrazil je tudi upanje, da bo Rumunija izpustila vse poljske begunce, da bodo mogli odpotovati v Francijo, kjer bodo mogli spet nastopiti v boju za svojo domovino.

Čudno pot v roke nekega reveža je naredil ček za 500 angleških funtov, kar zneso v dinarjih okrog 150.000 dinarjev. Pred dobrim mesecem je stanoval v nekem boljšem dubrovniškem hotelu gost, ki je pustil hotelu za spomin strgane copate. Sobarica, ki je za njim sobo pospravljala, ni smatrala starih copat za vredne, da bi jih odnesla lastniku hotela v shrambo, temveč copate nekaj časa pustila v sobi, dokler jih ni druga čistilka vrgla skozi okno na smetišče. Tam jih je pobrala neka snazilka in odnesla domov. Ko pa je njen mož pregledoval copate, je našel v njih ček za 500 angleških funtov. Njen mož je korajžno stopil do banke in skušal ček vnoviti. Toda banki nemu blagajniku se je zdela vsota za reveža previsoka in je zato poklical na pomoč policijo. Tam se je vsa nenavadna zgodba čeka pojasnila, nakar je banka ček prevzela v varstvo in bo skušala najti tistega hotelskega gosta, ki je ček v tako nenavaden predmet skril. Za najditelja pa se vseeno obeta lepa nagrada.

Samomor je izvršil prestojnik pravoslavne samostana v Kosijerevcu pri Cetinju iguman Gligorije Radulović. Mož je pred leti preuredil samostan in si zgradil v bližini tudi grobnico. Težka bolezen ledvic in pa živčna bolezen sta ga pritrilali tako daleč, da je mož nad samim seboj obupal in iz puške pognal kroglo v glavo.

»N'mav čez izaro«

Izredna taksa slovenskim društvom brisana.

Kakor znano, je Slov. prosv. zveza v Celovcu dobila letošnje poletje od državnega komisarja za društvene dovoljenje, da smejo vsa pri njej včlanjena društva nadaljevati svoje kulturno delo med slovenskim ljudstvom. Pač pa je bila za to dovoljenje določena upravna taksa v višini 1000 mark, čemer bi bile krite tudi takse pri SPZ včlanjenih društvih. Tekom poletja pa so tudi posamezna društva začela dobivati posebne plačilne naloge v znesku 5 mark za društvo. Kakor sedaj izhaja iz poziva Slov. prosvetne zveze v zadnjem »Koroškem Slovencu«, je dunajski društveni komisar odredil, da se slovenskim kulturnim društvom pomotoma predpisani prispevek 5 mark črta. Iz omenjenega poziva tudi izhaja, da so morala slovenska društva vložiti nova pravila, ki bodo predvidoma odobrena močje že tekom oktobra, nakar se bodo lahko vršili društveni občni zbori.

Koroška dekleta so poldicana v delovno službo.

Letos je bila po vsej Nemčiji uvedena obvezna delovna služba za mlada dekleta. S 1. novembrom so vpoklicana tudi vsa koroška dekleta letnikov 1914 do 1922. Izvzeta so dekleta, ki so v poklih vsaj od 22. sept. 1939 in imajo v dokaz zaposlitve svojo delovno knjižico, dalje dekleta, ki se šolajo poklicno kot učence, praktikanke in v volontirke, ali pa se nahajajo v strokovni šoli, dalje vsa dekleta, ki obiskujejo kakšno javno šolo in končno dekleta kmetkih in podeželskih delavskih družin, ki so za delo doma nujno potrebna.

Prehrana v gostilnah.

S 1. oktobrom so bile uvedene nakaznice tudi za abonente in goste v gostilnah. Vsa jedila v go-

stilah se bodo v bodoče dobivala samo na nakaznice. Poleg navadnih izkaznic so še tako imenovane »polovalne nakaznice«, ki jih izdajajo občinski uradi v zameno za navadne. V vsaki gostilni pa se dobi po ena jed tudi brez nakaznice. Uredba o živilskih nakaznicah govori tudi o osebah, ki se same preživljajo. Deli jih v tri skupine: 1. kmetije, ki se sami oskrbujejo; 2. osebe, ki se delno same oskrbujejo in 3. osebe v bolnišnicah in drugih javnih zavodih. Kdor se polno oskrbuje sam, ne dobi nakaznic za živila, razen za sladkor, marmelado in kavna nadomestila. — V zadnjih dneh je bila ustavljena prodaja čaja, popra, cimeta in drugih kolonialnih proizvodov. Tudi kava in kakao se ne smeta več prodajati. Čokolade za nekaj časa ne smejo več prodajati. — Meso se sme v bodoče prodajati samo s kostmi. Teža kosti lahko doseže pri svinjskem mesu 20%, pri govejem 25% in pri telečjem 30%. Ovčje meso se sme prodajati izključno samo z vraščenimi kostmi. Od svinjskih glav, pljuč in jezikov se vračuna 50% na nakaznici določene količine, od govejih, telečjih in ovčjih glav pa 25%.

Koroški drobiž

Mesto Velikovec je imenovalo kanclerja Hitlerja za svojega častnega občana. Kancler se je za to imenovanje zahvalil pismeno.

Koroška dobi ob Osojskem jezeru državno šolo za šport. To bo peta tovrstna šola v Nemčiji. Prezgledna elana je podjurnik kmetom napravila veliko škodo. Zlasti ajda je bila ponekod popolnoma uničena.

Za provizorja v Slovenjem Plajberku je bil imenovan g. Nagele Matevž, doslej kaplan v Zelzki kapli, in na Brdu pri Smohorju g. Jožko Picej, doslej kaplan v St. Jakobu v Rožu.

E. Scribe: Kozarec vode

igralka, toda nas nista prav prevzeli. Bežna misel je samo, da bi bila zamenjava vlog med obema damama morda srečnejša. Naivka Abigail je našla v Levjarju inteligentno in prepričljivo interpretinjo. Presetnik kot kraljičin komornik in Brezigar kot markiz Torcy sta ugodno dopolnila odrsko igro.

Kot celota pa je predstava zadovoljila in široko publiko navdušila, zato ji je zagotovljen uspeh.

Mariborski drobiž

Trgatvena nedelja. Ena najbolj veselih nedelj v Mariboru in v Slovenskih gorah je vsako leto prva nedelja v oktobru. Mariborski meščani, ki imajo svoje gorice in tisti, ki imajo prijatelje-vinogradnike, se preselijo iz mesta v vinograde, v katerih se slavi pričetek trgatve. Letošnja trgatvena nedelja je deževna in hladna, toda kljub temu je v vinogradih živahno. Zelo veliko Mariborčanov je včeraj odpotovalo iz mesta v gorice. Popoldanski »preleški avtobus«, ki vozi v Ljutomer, je bil tako nabit, da je našla le polovica potnikov v njem prostora ter so morali poskrbeti za rezervo.

Zegnanje v Radvanju. Prijazno Radvanje pod Pohorjem je praznovalo danes god svojega zaščitnika sv. Frančiška. V mali radvanjski cerkvi se je proslavila ta lepa slovesnost; poleg domačinov so prišli na žegnanje tudi številni meščani, ki so elasti v popoldanskih dneh napolnili vse radvanjske staroznane gostinske postojanke, tako da je bilo v vasi izredno živahno. Današnje žegnanje pa je tudi pokazalo, kako lepo napreduje verska zavdnost v tem predmetnem naselju, odkar ima svojega lastnega duhovnika. Versko življenje se krasno razvija — in najboljši dokaz je bil obisk današnje cerkvene slovesnosti.

Nenadna smrt sodnega svetnika Emila Kramarja, o kateri smo poročali že v današnjem »Slovenecu«, je zelo odjeknila v mestu. Pokojnik, ki je bil star 52 let, je bil zelo priljubljen v vseh krogih. Bil je znan kot žabit in humorist. Pokopali ga bodo jutri v ponedeljek ob 16 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Preostali naša sožalje.

Ogenj je izbruhnil na gospodarskem poslopij posestnika Karla Javornika v Juhani vasi pri Pragerskem. Uničeno je gospodarsko poslopije z vsemi zalagami in orodjem ter je škoda 50.000 dinarjev. V zadnjem trenutku se je rešil domači sin strašne smrti v ognju. Spal je na blevu, ko so ga že okrog in okrog objeli plameni, pa si je z drznim skokom v globino otehl življenje. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Rokovnjač Štrukelj aretiran. Selnški orožniki so prijeli 25letnega Valentina Štruklja, ki je postal zadnje čase strah in trepet spodnjega dela Dravske doline. Prijeli so ga v vasi Gradisce. Štrukelj je prišel julija meseca iz mariborske kaznilnice ter je začel takoj spet z vplomi in tatvinami, katerih je izvršil nešteto v okolih Selnice, Fale, Sv. Lovrenca in Ruš. Dokazali so mu 12 vlovov in tatvin. Bil je tudi zelo nasilen ter se ga je vse balo. Po navadi se je izdal za trgovca z lesom in sadjem ter je hodil okrog kmetij. Če ni našel nikogar doma, je spretno odprl vrata ter pobasal vse, kar mu je prišlo vrednega pod roko.

Filmi

Union Pacific. (Matica.) V zgodovini Združenih držav, najmlajše politične velevorbe beležke človeka, so menda trije veliki heroični momenti boja za osvobodjenje — začetek državne zaveš vojna med severnimi in južnimi državami zaradi suženjstva — začetek državne politične in socialne edinstvi ter usvaritev železniške zveze med Atlantskim in Tihiim morjem kot dokaz tvorne skupnosti Amerike.

Film je potreboval trideset let, da so mu postali taki grandiozni motivi dostopni in obvladljivi. In tako smo po desetletih ljubezenskih in puštolovskih storijah prišli do filmov, katereh vsebina niso osebni dogodki, temveč objektivna velika dela človeka, dobe ali skupnosti. Taki ameriški filmi so n. pr. »Pasteur«, »San Francisco«, »Požar Chicaga«, »Lloyds of London«, ter najboljši med njimi »Union Pacific«.

Njegov tvorec je mojster množic in zunanjih režijske veličastnosti, Cecil B. de Mille, čigar slava izza nemega filma je bolj in bolj bledeča, a si je prav z »Union Pacificom« za dolgo obnovil.

Ta film o delu žezkontinentalne ameriške železnice je epopeja vsega ameriškega: tvegave državnosti, volje do tvornosti, brezobzirnega boja za uspeh, konservativnega poštenja, osebnega delovanja in življenjskega junaštva, pionirstva, neumirljive in tako človeške sentimentalne romantike, tekmojivosti. Ti elementi so epično ozadje ve-like človeške in materialne drame, kakršno predstavlja ustvaritev te železnice. Dramatik v delu princse poleg boja z naravo in Indijanci umazan konkurenčni boj dveh železniških družb — boj, ki bi uničil veliko zamisel, da je ne reši požrtvovalnost preprostih, delovnih ljudi z mladim nadzornikom Joem. Ko se začne boj poštenih s plačano konkurenčno pokvarjenostjo, se drama prenese v pretresljiva srečanja posameznih človeških usod: mlada pionirka, dva bivša sorojaka Joe in Dick, ki ju eže usoda zdaj v službi in pri dekletu postavlja na različni strani. Odzda se začenjajo dramatični konflikti: dolžnost in prijateljstvo, prijateljstvo in ljubezen, ljubezen in dolžnost. Prizor za prizorom, eden bolj življenjsko polnokrven in pretresljiv, se vrsti do konca, spet zaključuje zmagovito velike misli in še večjega dela, ki je nad posameznimi usodami in spletljaji in ostaja mimo njih.

Režiser je pri svojem delu genijalno odprl vse registre pravega in dobrega — in posebej ameriškega filma, čigar velika in posebna moč je, da nam življenje po umetniških zakonih lahko oblikuje nazorneje in obsejnejše kakor gledališče ali knjiga. V filmu doživimo prizore, kakršni nam niso naklonjeni v kratkem po dvakrat — od hrupnega, nepresegljivega, udrihava humorja do presunljivih tragičnih slik, kakor je ona z izmišljenim pismom od umirajočim Ircu, Barbara Stanwyche, Joel Mc Crea in Akim Tamiroff so veliki trio tega polnega dela, ki bo to sezono še dolgo, če ne skozi, ostalo najboljši film na ljubljanskih platnih.

P. S. V včerajšnjem poročilu o filmih se je vrnila pomota. »Povratek ob zori« kaže ime Union, ne Matica, kakor je ostalo v naslovu.

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 9. oktobra: 12. Junaka v spomin (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Zdravstvo (higijena) mladostne dobe: Zorenje (g. dr. A. Broelj) — 18.30 Obisk pri J. S. Bachu (plošče) — 18.40 Mesečni slovesni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19. Napovedi, poročila — 19.10 Zanimivosti — 19.30 Nac. ura: Pokojni kralj Aleksander — 19.40 Objave — 20. Spominu kralja Aleksandra I. Zedinitelja — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Slovan na plani (plošče).

Torek, 10. oktobra: 11. Solska ura: Naša slovenska glasba; predavanje z glasbenimi vložki (g. Stanke Prek) — 12. Koronice slavnih mož (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Pisan sporod Radijskega orkestra — 15.40 Stajerski gradovi (g. Leo Pettner) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Predavanje in inspekcija (g. prof. Fr. Vodnik) — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Respijati, Rimske pinije, snita (plošče) — 20.30 Vojnovje (Eke-neol) (Jesenski viharji) (Isvajajo člani rad. igralne družine) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Vsake nekaj igra Radijski orkester.

Drugi programi

Ponedeljek, 9. oktobra. Zagreb: 20. Belgrajski - Bratislava: 19.40 Cig. ork., 21. Simf. konc. — S. fija: 19. Klavir, 20. Simf. konc. — Ankara: 19.45 Lahka gl., 20.20 Ork. konc. 20.35 Jazz. — Bern: Münster: 19.47 Ork. konc. — 21. Izseljenska oddaja. — Budimpešta: 20. Wagnerjeve skladbe. 22. Cig. ork., 23.25 Plesna gl. — Bukarešta: 19.40 Glasbene slike, 21.25 Plesna gl. — Horthy: 19.30 Kom. konc., 20.80 Slagerji, 22.15 Kom. konc. — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl., 21. Pisan konc., 22.10 Operetna gl. — Rim Bari: 22. Simf. konc. — Florenca: 20.30 Plesna in izbrana gl. — Oslo: 19.30 Zab. konc., 20.30 Plesna, 21.30 Zbor, 22.15 Kabaret. — Sottens: 20. Pisan spored, 21. Izseljenska oddaja, 22. Lahka glasba.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 9. oktobra: Kacijanar. Red B. Torek, 10. oktobra: zaprto. Sreda, 11. oktobra: Številka 72. Red Sreda.

Opera — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 9. oktobra: zaprto. Torek, 10. oktobra: zaprto (generalka). Sreda, 11. oktobra: Kjer škrlanček žrgoli. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

Po plačilo je odšla k Vsemogočnemu naša zlata mama in ljubljena soproga

Angela Babnik

Umrla je v soboto zvečer v državni bolnišnici.
Pogreb bo v torek, 10. oktobra ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Zgornja Šiška, Šišenska cesta 60, na pokopališče v Dravljah.
Prosimo, molite zanjo!
Ljubljana, dne 8. oktobra 1939.

Rudolf, soprog; Nande, bogoslovec, sin.

10. balkanske igre so se danes končale

Jugoslavija s 60 točkami druga — Slabi uspehi naših atletov — Nov državni rekord v metu kopja

Atena, 8. oktobra. Danes popoldne so bile na velikem marmornatem stadionu v Atenah zaključene 10. balkanske igre. Kljub vročini je bil stadion zaseden do zadnjega kotička in je zaključnim tekam prisostvovalo 60.000 gledalcev. Gledalci so z velikanskim navdušenjem nagrajevali uspehe in zmage domačinov, ki so se to pot izkazali neverjetno dobro, saj so zavzeli skoraj v vseh točkah prva mesta. Tekmami je prisostvoval tudi grški kralj Jurij II., prestolonaslednik Pavel, predsednik grške vlade z vsemi ministri in celotni diplomatski zbor vseh držav, ki sodelujejo na 10. balkanskih igrah. Jugoslavijo je zastopal njen opolnomočeni poslanik g. Vukčević z osebjem.

Tehnični rezultati so bili:

Tek na 110 m brez zapreke: 1. Mantikas (G) 15.6; 2. Skiadis (G) 15.9; 3. Hanžekovič (Jugoslavija) 16.4; 4. Erlih (J) 16.5.

Met diska v helenskem slogu: 1. Syllas (G) 39.22; 2. Floros (G) 38.88; 3. Kovačević (J) 35.83; 4. Aras (Turčija).

Tek na 400 m: 1. Geren (T) 50.8; 2. Stratakos (G) 51; 3. Karadzorgu (G) 51.6; 4. Marković (J) 51.7; naš drugi zastopnik Despot se ni plasiral.

Triskok: 1. Kalamioitis (G) 14.14; 2. Kalistra (R) 14.08; 3. Marinakis (G) 13.80; 4. Abdul Ahma 13.71. V tej disciplini sta oba naša zastopnika Lazarevič in Jovanovič popolnoma odpovedala.

Met kopja: 1. Markušić (J) 63.23 (nov jugoslovanski rekord); 2. Paras (G) 60.86; 3. Mausar (J) 60.81; 4. Mauhalas (G) 59.01. V tej točki je Jugoslavija zabeležila zelo lepo zmago. Odlično se je držal tudi novinec Mausar, ki je v zadnjem hipu vskočil v reprezentanco. Njegov met 60.81 je presenetil, ne samo vse naše tekmovalce, ampak tudi Grke, ki so zelo dobro poučeni o naših atletih.

Tek na 1500 m: 1. Belkopolos (G) 4:06.6; 2. Goršek (J) 4:06.8; 3. Mašut (T) 4:07; 4. Maura Opostolos (G) 4:11. V tej točki je Goršek vodil vse do 200 m pred ciljem. Tedaj ga je pa ob silnem navdušenju občinstva prehitel stari Belkopolos in tudi zmagal.

Skok s palice: 1. Tanos (G) 392; 2. Traulos (G) 380; 3. Buhibis (T) 360.

Stafeta 4 x 100 m: 1. Jugoslavija (Stefanovič, Jovanovič, Radonjič, Kling) 43.8, 2. Romu-

nija 43.9; 3. Grčija 44.5; Turčija 46.6.

Maratonski tek: 1. Kiriades (G) 2:52.7; 2. Ragazos (G) 2:59; 3. Gal (R) 3:03.21; 4. Ali (T) 3:18.11; 5. Krajcar (J) 3:30. Več tekmovalcev je zaradi silovite vročine odstopilo. Zmagovalec Kiriades je šel v tretji tretjini proge prehitel favorita Ragazosa. Končno stanje točk je: Grčija 112, Jugoslavija 60, Romunija in Turčija pa po 34 točk.

Danes je bil zaključen tudi atletski kongres balkanskih držav, ki je zasedal za časa balkanskih iger. Soglasno je bil izvoljen nov odbor pod predsedstvom Grka Rinopolosa. Za podpredsednika pa je bil izbran turški delegat, ker bodo prihodne leto igre v Ankari (Turčija). Dalje je bilo sklenjeno, da bo organizirala balkanske igre v l. 1941. Romunija. Na zasedanju je bil sprožen tudi predlog, da se balkanske igre razširijo še na discipline plavanja, veslanja in jezdnega športa. Glede udeležbe žensk na prihodnjih balkanskih igrah je bilo sklenjeno, da bodo ženske balkanske igre le v tem primeru, če bodo tri države prijavile atletinje.

Izvirni dopis iz Aten, kako je postal

Jeseničan Klinar prvak v deseterboju

Desetboj na balkanskih igrah v Atenah: od leve na desno stojijo atleti: Kiss (Romun), Mikič (Jugoslovan), Maiescuc (Romun), Lekasas (Grk), Floros (Grk), Terik (Turčija), Melih (Turčija), zadnji na sliki, toda prvi in zmagovalec v desetboju pa je Slovenec Klinar, član SK Planine iz Ljubljane. To sliko prinaša tudi današnja belgrajska »Politika«, samo da so z nje odrezali zmagovaleca Slovenca Klinarja, čeprav je tako častno zastopal na balkanskih igrah našo državo. Zmago v desetboju je »Politika« namreč prej prerokovala svojemu dopisniku Mikiču. Značilen

primer malenkostne nevoščljivosti, celo tedaj, kadar gre za jugoslovanski šport!

Atene, 4. oktobra 1959.

Spet začnem z »včeraj«. Torej včeraj je bila prva seja medbalkanskega delovnega odbora v dvorani SEGAS. Sprejeli so predlog grškega delegata, da bo drugo leto v Turčiji tudi ženska Balkaniada vzporedno z moško. Ne vemo še sicer, kakšen odmev bo našel ta sklep pri naši ženski atletski zvezi, toda eno vemo, da se skupne igre najbrž ne bodo obnesle. Če že hočemo biti balkanske igre naslednice onih iger v Olimpiji, je bolje, da ženske poklanjajo le lorvorjeve vence zmagovalcem na glave.

Desetbojci, ki jih je po številu osem, so se pričeli ogrevati. Grki simpatizirajo seveda s svojimi, posebno z na oko ogromnim Florosom, ki ima skoraj 2 m, ki pa ni favorit, ker s svojimi 100 kg ni preveč okreten. Metalec in skakač je sicer odlični, toda tekač... Drugi, ki nosi na majici plavo zastavico z belim križem, je nedeljski zmagovalec v skoku v višino — Lekasas. Lepo grajeni atlet je izredno flegmatičen. Tudi takrat, ko je čisto rahlo z nogu rušil prečko pri 189 cm ni niti zini. Romuna ne prideta v obzir za prva mesta. Maiescuc, pozni vratar v romunskem državnem hockey teamu, in drugi plavalasec, se bosta borila s Turkoma. Turk Melih je odlični tekač, toda ni skakač.

Naš Janez iz Slovenskega Javornika na Gorenjskem je med splošno veliko remo, toda ko je 100 m pretekel v 12 sek., mu je tudi ta presla. Pri kroglu mu je sicer nagajala praksa — spomin na Pje, toda on se zaveda, da zastopa našo državo in da je favorit, pa je stisnil zobe. Naši drugi je močnejše enako velik borec kot naš ulmar, toda vrnil se je z vojaških vaj, pa je še strde.

100 m sta naša pretekle precej strdo — v 12 sek. Lekasos je z 11.7 prepričevalno zmagal. Po kratki pauzi so se sodniki ločili od ciljne vrvice in se preselili k mivki. Skakati se je pričelo v daljavo: Janez se je popravljal od skoka do skoka, toda kljub temu je bil tretji. Drugi skok je imel 20 cm daljši (612) kot prvi; zmagal je Mikič s 625 cm.

Zračunali so točke in nato odšli h kroglu. Našim nikakor ni ugajala mala, medenastina in gladka krogla, zato so tudi rezultati slabši kot smo upali. Floros je zmagal, toda 1248 cm — je zelo malo zanj.

V višini je razočaral Mikič. Skakati je začel pri 155 cm — skočil vedno kake 10 cm višje, toda pri 175 cm, na katero je bil siguran, je moral kapitulirati. Janez je postavil s 160 cm svoj rekord, toda več ni mogel skočiti, ker se je zbal »višinec«.

Izredni Lekasas si je z lepim stilom priboril 15 cm pred Mikičem potrebno število točk, da je prišel na vodstvo. Po treh disciplinah se mu je posrečil boljši rezultat, kakor v nedeljo v solo skokih.

Precej utrujen je moral Grk takoj na start. Klinar se je preveč štedil in dosegel 52.1 — kar za njega ni velik uspeh. Zmagal je seveda Turek Melih, ki že letos beleži čas pod 50 sec. Težki Floros je bil seveda poslednji z 58.7 sec., koleko izza predzadnjega.

Ker je Lekasos pri 400 m tekel precej slab, je prešel Mikič v vodstvo v desetboju. Klinar je dosedaj tretji, toda on je borec.

Veselo smo pozdravili ta uspeh, še bolj smo se pa razveselili, ko smo zvedeli po megafonu za dvojno zmago v klaviru. Do četrtega meta je vodil dobro razpoloženi »don Pedro«, potem pa je Stepišniku »upalil« in postal je prvak Balkana z letos najboljšim rezultatom 4599.

Nekateri atleti, ki ne bodo več nastopili, so se danes kopali v Pireju. Pravijo, da je voda odlična in ima 23°C. Danes je zelo vroče in se prav močno potimo, mislim pa, da se bomo še bolj.

*

Atene, 6. oktobra.

Gorenjski kot naše domovine nam ni dal samo smučarjev in telovadcev, ki z uspehom nastopajo

Tekme za prvenstvo LNP:

Slavija : Reka 1:1 (1:0)

V Ljubljani sta bili danes samo dve tekmi za prvenstvo ljubljanske nogometne podzveze. Obe igri sta privabili na igrišče lepo število gledalcev — dokaz, da imajo v Ljubljani vsi prvostopenjski klubi svoje občinstvo, ki jih zvesto spremlja, podžiga, se veseli z njimi, kadar dobijo točke in ki jih tudi tolaži, če izgubijo igro.

Danes popoldne ob pol 11 sta se na igrišču pomerila Svoboda in Reka, torej kluba, ki se jima letos v prvenstvenih tekmah ne godi preveč dobro. Oba kluba sta ostala precej na dnu. Reka je še malo boljše kakor pa Svoboda. Svobodaši in Rečani ni so se danes zedinili za remis. Zmaga itak nobeno moštvo po igri ni zaslužilo. Prvi polčas je pripadal bolj Svobodi, dočim je bila Reka močnejša in nevarnejša v drugem polčasu. V drugem polčasu, zlasti v prvi polovici, so imeli Rečani nekaj zrelih priložnosti, da bi odnesli svojemu nasprotniku obe točki, toda zaradi nemogočega packanja in oklevanja reškega napada je šlo vse po vodi; neka pa je presteževal tudi prav dobri golman Svobode. Neodločen rezultat je najpravičnejši in odgovarja moči obeh moštvev Svobode in Reke. Reka je bila lani mnogo boljše.

Sodnik g. Oržaj je sodil objektivno in je že v prvi polovici igre, tako da je igra potekala ves čas brez razburjenja. Zaradi nešportnega izpada je moral izključiti iz igre levega branilca Reke.

Mars : Jadran 3:1 (0:0)

Mnogo lepša in zanimivejša je bila popoldanska tekma med Marsom in Jadranom na igrišču Jadran v Kozeljici. Ta mali ljubljanski »derby« je privabil nekaj nad 300 gledalcev, katerim za obisk prav gotovo ni bilo žal, ker so gledali ves čas živo in ostro borbo dveh precej enakovrednih nasprotnikov.

Danes — so govorili — se bo Mars prvič spotaknil in ne bo dobil obeh točk. Jadranši so zares sploščali navalili tako silovito, da je kazalo, da bodo odšli domov celo brez vsake točke. Toda že takrat se je pokazala osnovna napaka Jadranovega napada: manjka mu učinkovite zaključne poteze. V tem so Marsovi večji mojstri in to jim je prineslo tudi zmago. Vsi štirje goli, ki so padli danes, so bili izredno lepi. Mars je začel: z leve je nepokriti Perko ostro streljal v desni kot. Nato je Fajon s sijajnim strelom z desne izenačil; to je bil najboljši gol dneva. Kmalu nato je prav na isti način z desne zabil nepokrito desno krilo Piskar zmagonosni gol. Doberlet pa je potem še povisil na 3 : 1, kar je ostalo tudi do konca. Jadranši so skušali za vsako ceno izenačiti in so ostro napadali, toda gori omenjena napaka je bila usodna za Jadran.

Mars je igral bolj smiselno in bolj povezano kot Jadran; duša vsega moštva je odlični srednji napadalec Ziger, dobri sta tudi obe krili v napadu, dočim se Dobleretu že pozna, da ima leta v nogah, postal je »komodni gospodinj« zlasti v drugem polčasu. Tudi Jadran ima dobro moštvo, ki ga odlikuje zlasti velika borbenost. V napadu je najnevarnejši in najboljši Fajon.

Precej težko tekmo je sodil g. Erlih v redu in objektivno. Zdi se nam le, da je spregledal, da je padel tretji gol iz off-side pozicije.

Tekme v II. razredu:

Moste : Slavija 3:1.

Mladika : Grafika 2:0.

Korotan : Adrija 3:0 (par forfait).

Kranj : Bratstvo : Kranj 3:2

Čakovečki SK : ISSK Maribor 2:1

Maribor, 8. oktobra.

Na stadionu SK Rapida se je danes nadaljevala nogometna prvenstvena tekma mariborskega okrožja. Na igrišču ni bilo mnogo gledalcev. Nogomet za oko ni bil lep, vendar pa zelo borben. Tekma je bila zelo ostra in je mestoma tudi prekoračila dovoljene meje borbenosti. Končala se je brez večjih incidentov. Zmaga Čakovčanov je bila zaslužena. V drugem polčasu so imeli Čakovčani absolutno premoč. Mariborčani so imeli danes precej slab dan, zlasti v napadalni vrsti, ker je vodstvo, ki ga je imel Maribor v prvem polčasu, prešlo v drugem polčasu v roke Čakovčanov. Tekmo je sodil zvezni sodnik g. Hobacher iz Celja.

V predtekmi so juniorji Maribora zmagali nad juniorji Rapida v razmerju 2 : 1 ter so si s to zmago priborili jesensko juniorsko prvenstvo mariborskega okrožja.

Pozor!

Z uspehom zdravim na katerikoli način po-kvarjene nohte in odstranjujem kurja očesa brez krvi in bolečin v kopalski hoteli Slon. Te stroke sem se izučil v inozemstvu, kjer sem jo tudi že več let uspešno izvrševal.

Priporočila se

Dekanič

Dr. Korošec in predrednik vlade govori:

Pokažimo slogo in povezanost

Skopje, 8. okt. — Danes je bila tu seja banovinskega odbora JRZ, ki so se je udeležili delegati iz vse vardske banovine. Seji so prisostvovali tudi predsednik vlade Cvetkovič, predsednik senata dr. Korošec, predsednik skupščine Simonovič ter ministra Tomič in Altiparmakovič. Na seji sta govorila predsednik vlade Cvetkovič in predsednik senat dr. Korošec.

Predsednik vlade Cvetkovič je v svojem govoru govoril o svojem delu in naporih, da se reši hrvatsko vprašanje, kar se mu je po-srečilo. Zdaj, ko smo na znotraj slojni, bomo lahko še bolj skrbeli za mir na naših mejah. Glede bližnjih senatnih volitev je Cvetkovič izjavil, da morajo priti iz Južne Srbije v senat resnični zastopniki ljudstva. Senatnim volitvam bodo sledile občinske volitve, volitve v samouprave in nazadnje tudi volitve v skupščino. Vse te volitve pa se bodo izvršile po novem, demokratičnem načinu, to je s tajnim glasovanjem.

Za predsednikom vlade je povzel besedo predsednik senata dr. Korošec, ki je med drugim izjavil: Sedaj je čas, da pokažemo vsemu svetu našo edinstvo in složnost ter odločnost, da bomo branili svojo zemljo in svojo svobodo. Če bi jaz rekel našim ljudem, da so vaše plaine in vaši kraji v nevarnosti, bi se prav nič ne pomišljali, da bi vam priskočili na pomoč. Prepričan sem, da bi tudi vi šli braniti slovensko zemljo, ako bi bila v nevarnosti. Pokažimo v teh dneh, da smo čvrsto povezani med seboj.

Besede obeh državnikov so navzočnim delegatje nagradili z burnim odobravanjem. Po končani konferenci so se gostje podali v hotel »Srbski kralj«, kjer je bil prirejen banket. Na banketu so izmenjali več zdravic, navzočnim visokim državnikom pa so bile prirejene navdušene ovacije.

Tekme v slov.-hrvat. ligi:

Concordia : Ljubljana 5:1 (3:1)

Zagreb, 8. oktobra.

Tukaj se je odigrala danes revanšna tekma v sedmem kolu med tukajšjo Concordijo in predstavnikom slovenskega nogometa Ljubljano. V zgodnjih popoldanskih urah se je nabralo blizu 3000 gledalcev, ki so precej mirno spremljali potek zanimive tekme. Moštvi sta nastopili v sledeči postavi: za Concordio: Čulič, Pavlič, Radič, Bukšek, Jazbec, Bučilovski, Beda, Pogačnik, Pavletič, Hudika in Zemljič. Za Ljubljano: Lindtner, Cegler (Serger), Jerman, Vodišek, Serger (Pupo), Boncelj, Presinger (Cegler), Pupo (Presinger), Grintal, Lah in Smole. Ljubljana je morala spet nastopiti brez branilca Bertonclja in levega krilca Erberja, ki si še nista opomogla od nedavno do-bljenih poškodb, in ni mogla pokazati tega, kar na domačem terenu zmoro. Glavno krivdno za to je iskati v nesigurni obrambi, ker se ostali igralci niso mogli zanesiti nanjo in so pričeli popuščati, da se je moglo zgoditi, da so danes v drugem polčasu nekateri sicer odlični in borbeni igralci Ljubljane v napadu popustili in se samo še sprehajali po igrišču. Krilska vrsta, katera bi morala pomagati obrambi, je istotako popustila in tako je prenehala vsaka zvez med ozadjem in napadom.

V začetku je Ljubljana hitro napadala in ni pustila Concordiji do sape. Rezultat je bil prvi gol za Ljubljano. V 5. minuti se je Grintal do-bro znašel pred nasprotnikovim golom. Od Pu-pota je dobil lepo predloženo žogo, ki jo je vrgel v mrežo Concordie. Rezultat je bil 1:0 za Ljubljano. Concordia je lepo popravila v 12. minuti po Pavletiču rezultat in ga izenačila na 1:1. Ta gol je slabo deloval na ljubljanske igralce, ki so se pomaknili v obrambo in so tako pustili, da je mogla Concordia koncentrirati večino razpolo-žljivih sil v napadu. V 15. minuti se je odlično izkazal Cegler, ki je rešil žogo v kot. Minuto pozneje se je znašlo 14 mož v kazenskem pro-storu Ljubljane. Zogi se očividno ni dopadlo v taki gneči ter je odromala na nesrečo Ljubljane v njeno mrežo. Stanje je bilo 2:1. V predzadnji minuti prvega polčasa je po krivdi ljubljanske obrambe, ki se ni znala znebiti žoge, zabil Pavletič gol ter povisil rezultat na 3:1.

V drugem polčasu je Ljubljana izvršila malo rošado ter postavila Sergerja v obrambo. Cegler-ja na desno krilo. Pupota pa na njegova staro mesto srednjega krilca. V začetku je izgledalo, da je ta postava srečnejša, ter se je Ljubljana dobro znašla, kljub temu pa je po nemali krivdi vratarja Lindtnerja v 7. minuti Concordia povisala rezultat na 4:1. Lindtner je namreč prekratko odbil ostri strel Pogačnika. Ko je nato ujel Beda na nogo žogo, je iz bližine neubranljivo vrgel v mrežo Ljubljane. V 16. minuti se je Lindtner spet dobro izkazal, ko je ubranil nevaren strel Zemljiča. Pri tem je prišlo do trčenja med Lindt-nerjem in Pavletičem, vendar pa sta si oba kma-lu opomogla in nadaljevala igro. V 31. minuti je imel Lah krasno priliko, da zniža rezultat. Smole mu je predložil žogo, vendar jo je poslal za ped previsoko čez gol. V 32. minuti je Pavle-tič poslal žogo v levi kot in s tem povisil re-zultat na 5:1 za Concordio. Concordia je pozneje nekoliko popustila, vendar se Ljubljana ni zna-šla, da bi iz obrambe prešla v napad. Vsekakor je rezultat tekme izražen previsoko. Sodil je Ro-žič iz Osijeka sicer objektivno, vendar pa z več-jiimi napakami na škodo obeh moštvev.

Hašk : Slavija (0) 3:1

Sašk (Sarajevo) : Bačka (Subotica) 2:1 (0:0)

Gradjanski (Zagreb) : Slavija (V.) 6:1 (3:1)

Hajduk : Split 5:1 (3:1)

Tablica slovensko-hrvaške lige

	točk
1. Gradjanski	7 6 1 0 29 : 2 13
2. Hašk	7 6 0 1 21 : 9 12
3. Sašk	7 4 2 1 13 : 10 10
4. Hajduk	7 4 1 2 19 : 10 9
5. Concordia	7 3 1 3 16 : 16 7
6. Slavija-Osijek	7 2 2 3 14 : 22 6
7. Ljubljana	7 1 2 4 13 : 25 4
8. Bačka	7 2 0 5 11 : 23 4
9. Split	7 1 1 5 6 : 15 3
10. Slavija Var.	7 0 2 4 5 : 15 2